

IVAN ERBEŽNIK:

V kraljestvu narcisa.

Neizmerno ljubim pomlad, njeno solnce in njene cvetice. Občudujem jo, in ona mi napolnjuje dušo z blaženstvom od tedaj, ko prvič zažvižga na smreki zlatokljuni kos, pa dotlej, ko začno hirati njene nežne cvetke, požgane od žarkov prevročega solнца. Resne postanejo takrat njene pevke — skrbi imajo s svojim zarodom. Nežna pomlad, moja ljubljenska odhaja. Zakaj jo odganjaš, solnce? Ostala naj bi pri nas, tako rad jo imam, a ti pripekaš in ona odhaja!

Bila je tu, pa se je nisem naužil — delo in skrbi so me ovirale takrat, ko je cvetelo najlepše. Samo en dan bi jo rad zrl in užival nemoten njeno blagodejnost, zato sem sklenil, da grem za njo in jo poiščem.

Zaslutil sem, da se je umaknila v gore. Mehko, sočno se mi je zdelo zelenje na pobočjih gorá. Odločil sem se, da pohitim tja, mogoče doidem pomlad.

Na severu je gora Golica, zelena od vrha do tal; kam je odšla pomlad, če ne tjakaj?

Junij je bil. Vzel sem palico, dolgo in okovano, si naprtil nahrbtnik in obul črevlje podkovance.

Noč je še bila, jasna noč, ko sem odrinil, in mrak še v dolinah, ko sem dospel pod zeleno Golico.

Z nado v srcu, da najdem pomlad, sem pričel stopati navzgor po vijugasti poti. Vožna pot je to, saj je zgoraj na pobočju še vas Planina.

Nezdržema sem korakal. Niže in niže je ostajala dolina. Vedno manj je bilo čuti večno pesem reke Save. Uro komaj in že sem dospel do prvih

hiš planinske vasi. Skromno selo, raztreseno po neravnih tleh, skromni njegovi prebivalci, ki so ravno vstajali in se odpravljali na delo.

Že se svetijo vrhovi gorá — dan prihaja.

In kaj je to? Čudno prijetno se mi širijo prsi. To je znan vzduh, duh pomladnega cvetja in sočnosti. In glasovi! Dan je zbudil ptice. Zdi se mi, da pojo pomladansko. Prav tako je bilo v dolini, preden je odhajala kraljica cvetja. Pa ne, da bi ji bil na sledi? Da, da! Poglej tam drevo! Baš odcveta. Pred kratkim je hodila tod. In trate krog vasi, kako so sočno zelene! To je pomlad, prava pomlad!

Pa gora nad vasjo! Svetla, zelena gora! In ponekod — čudno! To menda ni sneg? Kaj naj bodo one bele lise po gori? Skale niso, premehko je!

Za mano je selišče. Pot bolj strma, a prijetna. Spremlja jo potok. Voda šumi pomladansko. Grmovje ob poti in drevje, vse je še v pomladnem cvetju.

Potok šumi, ptice pojo! Glej jih še trobentic! Vse rumeno! Glej jetrnik, vse modro. Kdaj je pri nas že odcvetel! Poglej jih drugih cvetk! Vse pisano! V dolinah ni več takih.

In tam, tam! Oni beli cvet! Tam sredi na bregu. Više dviga glavico kot druge cvetice. Že sem pri njej! Narcis, beli narcis! Več jih je tu! Oni je še lepši! In tam, tam, koliko jih je! Natrgam jih! Ne, rajši jih pustim! En sam cvet! Kako nedolžno bel! In ta oranžni krožec v sredi! Pa vonj, vonj!

Pomlad, pomlad!

In dihnila je pomlad: »Da, jaz sem. V gorah kraljujem sedaj. Kraljica selka sem. Pojdi, povedem te danes v svoje novo kraljestvo! Idi na goro in uživaj krasoto mojega raja!«

Stopal sem dalje brez truda. Spremljala me je pomlad. Pot vedno navzgor ob potoku. Dospel sem k razvalini. Fužine so, davno zapuščene. Še malo ob potoku, potem na levo v gozd.

Sama pomlad, sama pomlad!

Skozi drevje zablíši jasa, pol zelena, pol bela. Ah, sam cvet, sam narcis! »Sedi in uživaj me!« kličejo narcisi. Rad bi, rad, a moram na goro. Pomlad me zove dalje. Nato zopet v gozd, komaj ozelenel. Izza gozda je čuti žvenkljanje planinskih zvončkov, živina se pase v zgodnjem jutru.

Naprej med zelenjem, vedno više drži steza.

Vedno vprek proti vrhu gore. Kaki gozdi!

Skozi zeleneče bukve se sveti v jutranjem solncu mogočno pogorje Triglavsko.

Slovenska zemlja, kako si lepa!

Vedno redkeje je drevje. Popje še na mladikah in mlado zelenje. Naposled zopet sočna trava, posuta s cvetjem.

Dospel sem na sedlo vzhodno od Golice. Jedva sem stopil na greben, sem zazrl na severu globoko pod sabo širo dolino Drave — Koroško.

Zelena plan, polna belih pik in pičic — človeška bivališča. Po sredi srebrn pas — reka Drava, bliščeče lise — jezera. Zadaj same gore, same visoke, snežne gore. Vsepovsod solnce.

»Dalje, dalje!« kliče pomlad. Na južni strani gore je moja prestolica!

Šel sem. Vseokrog sama zelena trava in cvetje vmes. Tuintam zopet narcis. Vzduh vedno mamljivejši. Pridem skozi gozdič sredi gore. Pred mano čudo, čudo! Vse belo, sam cvet, sam narcis! To je sneg, ki sem ga videl iz daljave.

Pohitel sem, stopil in stal sem v morju cvetja. In zaklicala mi je pomlad: »Glej in uživaj, tu je moje kraljestvo, kraljestvo narcisa!«

Sedel sem v sočno travo med belo cvetje. Gledal sem cvete, jim božal listke, vdihaval njih vonj. Gledal sem v doline, na solčne gore — duša je molila Stvarnika...

Narcisi, beli, dišeči narcisi! Milijoni belih ovčic v zeleni gori. Vse se ozirajo po tebi, solnce!

Iz daljave se začuje zvon, drugi, tretji — palčki pojo med narcisi, pijani od vonja — majhni, tanki in tresoči so glaski. Kdo bi ne bil pijan, ko je vsa gora obdana z vonjem in s kakim vonjem!

Zavela je sapica nad narcisi, zanesla vonj v nasprotno goro. Sedel je tam pastirček pri ovcah — belih pikah na zelenem bregu — vdahnil je narcisov vonj, razširile so se mu prsi. Zaslutil je bližino pomladi in zavrisnil, da je jekalo od gorá.

Vstal sem pomlajen in stopal navzgor po belem bregu. Skoro do vrha rastejo narcisi. Na vrhu pa ni cvetja. Sivo je tam, skala in pesek in snežne lise še krijejo greben — v juniju. Jedva se dotika ondi zima zemlje. Tu belo cvetje, tam sneg.

In na vrhu! Oko zre, zre, bega od gorovja do gorovja, od doline do doline. Vse je drobno tam spodaj na zeleni preprogi. Ceste — tanke niti, vasi in mesta igračke — prestavljal bi jih kar za šalo.

Gore, visoke gore — kako ste tihe in veličastne!

Zapihal je mrzel sever. Pretreslo mi je ude. Zadihala je zima. Sirota zima! Samo vršiček gore imaš, vse drugo ima pomlad.

Še enkrat mi je splaval pogled po prostranstvu, nato sem se spustil navzdol in bil med narcisi. Zibali so v vetru glavice in mi kimali, kakor da bi nekaj pripovedovali, kakor da mi kličejo pozdrav v slovo.

Natrgal sem jih šopek in jih pripel na klobuk — zakaaj bi ne nesel spomina s seboj? Lahko mi je bilo v duši. Prekipela mi je radost in zavrisnil sem, da je odmevalo od gorskih vrhov.

Zopet je dihnila pomlad: »Daj, človek, vtisni si v dušo vso to krasoto, ponesi s sabo spomin na moje kraljestvo! Moj odsev naj ti ostane v srcu do sivih let!«

Pomlajen in pokrepčan sem odšel v nižine. V mojo dušo je dahnila pomlad — lažje prenašam težave življenja!

